

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

DOCCU
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

Швейцарсько-український проєкт DECIDE – „Децентралізація для розвитку демократичної освіти” у Полтавській області

Партнер з розвитку – Уряд Швейцарської Конференції через Швейцарську агенцію з розвитку та співробітництва Федерального департаменту закордонних справ (SDC).

Один із бенефіціарів: Полтавська облдержадміністрація.

У 2020 році підписано Меморандум про співробітництво між Полтавською обласною державною адміністрацією та Громадською організацією „Розвиток громадянських компетентностей в Україні” щодо впровадження Швейцарсько-українського проєкту DECIDE – „Децентралізація для розвитку демократичної освіти”.

У 2024 році підписано додатковий Меморандум про партнерство задля розвитку демократичного управління освітою у громадах, що передбачає розширення співробітництва двома напрямками:

“DECIDE: Відбудова. Ініціатива з відновлення шкіл”. Це цільова підтримка громад щодо облаштування шкільних укриттів та створення у них комплексних освітніх центрів;

“DECIDE: ПРОФТЕХ” – ініціатива зосереджена на реформуванні професійної освіти. Полтавщина – одна з шести пілотних областей, які впроваджуватимуть моделі співробітництва між громадою, закладом середньої і профтехосвіти, бізнесом та ОВА. Налагоджена комунікація та взаємодія сприятиме профорієнтації молоді.

Реципієнти: Полтавська облдержадміністрація; 7 ТГ області – Білоцерківська, Мачухівська, Терешківська, Решетилівська, Великобудищанська, Миргородська, Полтавська територіальні громади; Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського; Полтавський регіональний центр підвищення кваліфікації; Вище професійне училище № 7 м. Кременчука; Державний навчальний заклад „Решетилівський професійний аграрний ліцей імені І.Г. Боровенського”.

Виконавець: Громадська організація „Розвиток громадянських компетентностей в Україні” (коротка назва – ГО „ДОККУ”).

Співвиконавець: Цюрихський педагогічний університет (Швейцарія) (Zurich Padagogische Hochschule).

Термін реалізації: з 3 лютого 2020 року по 31 травня 2025 року.

DECIDE реалізується в 4-х областях – Івано-Франківській, Луганській, Полтавській і Одеській.

Ключові партнери проєкту DECIDE: Міністерство освіти і науки України, Міністерство розвитку громад та територій України, Полтавська обласна державна адміністрація, Державна служба якості освіти України, Всеукраїнська асоціація ОТГ.

Мета проєкту DECIDE

Проєкт спрямовано на підтримку двох ключових реформ в Україні – освіти та децентралізації. Він спрямований на підтримку реформ в освіті та процесів децентралізації для розвитку в Україні ефективної системи управління освітою.

Головна мета проєкту DECIDE – допомогти жителям територіальних громад долучитися до демократичного врядування та отримати рівний доступ до якісної освіти.

DECIDE покликаний сприяти:

- ✓ посиленню потенціалу ТГ у розробці та практичній реалізації децентралізованих моделей управління освітою, включаючи стратегії розвитку освіти та плани їх впровадження;
- ✓ підвищенню професійного рівня посадових осіб місцевого самоврядування ТГ в цілому та працівників структурних підрозділів, які відповідають за освіту в ТГ;
- ✓ удосконаленню методів та інструментів розвитку громадянського суспільства та залучення громадян до управління освітою.

Проєкт впроваджується за двома компонентами:

Компонент 1 зорієнтований на розбудову децентралізованої системи управління освітою в ТГ на субрегіональному рівні та на рівні регіонів:

- ✓ впровадження реформи децентралізації в сфері освіти, включаючи стратегії розвитку освіти та їх реалізацію; вдосконалення професійних компетенцій представників органів управління ТГ, а також державних службовців, залучених до реалізації реформи освіти;
- ✓ запровадження нових методів та інструментів розвитку громадянського суспільства та залучення громадян до управління освітою;
- ✓ на національному рівні: сприяння розвитку механізмів політичного діалогу, створенню ефективної нормативно-правової бази у сфері децентралізації управління освітою та запровадженню дієвого навчання й управління знаннями.

Компонент 2 зорієнтований на розбудову демократичних шкіл, які будуть відігравати роль освітніх центрів своїх громад:

трансформація шкіл (зокрема у сільській місцевості) в освітні центри місцевих громад;

впровадження практичних інструментів залучення громадськості до управлінських процесів у сфері освіти; сприяння залученню батьків, учнів/учениць і вчителів/вчительок до планування спільних з місцевою владою та громадою соціальних проєктів.

Бюджет Проєкту у Полтавській області: 30,0 млн грн (750 тис. швейцарських франків).

Підтримка реформи децентралізації та реформ в освіті в умовах війни в Полтавській області:

Створена Національна консультативно-дорадча кампанія для голів та управлінців освітою територіальних „Освіта в нових громадах від А до Я”, що впроваджується з листопада 2020 року у партнерстві з МОН та Мінвідновлення.

Громади отримали експертну підтримку від провідних експертів та фахівців-практиків та беруть участь у консультативних заходах з питань управління освітою на місцевому рівні: бюджетування, бухгалтерського обліку, трудового законодавства, управління мережею закладів освіти, міжмуніципального співробітництва, стратегічного планування та комунікацій з громадськістю.

До Кампанії вже долучилось 58 громад Полтавської області.

Навчання державних службовців, посадових осіб ОМС та депутатів місцевих рад

У грудні 2021 року для 38 керівників органів управління освітою Полтавської області проведено тренінг „Сталий розвиток освіти в громадах”.

У співпраці з НАДС у травні 2024 року розпочато навчання для голів громад, депутатів місцевих рад та керівників відділів освіти з питань управління освітою за сертифікованими програмами підвищення кваліфікації. Також навчанням будуть охоплені державні службовці МДА, що відповідають за управління у сфері освіти.

Підтримка стратегічного планування в освіті в Полтавській області

Бюджет: 5 млн грн

Стратегію розвитку освіти Полтавської області на 2023 – 2027 роки **затверджено** рішенням пленарного засідання двадцятої позачергової сесії восьмого скликання обласної ради від 23.12.2022 № 516 (в редакції, затвердженій рішенням пленарного засідання тридцять першої позачергової сесії обласної ради восьмого скликання 26 квітня 2024 року № 784).

У травні 2024 року проведено форум „Стратегічні пріоритети розвитку освіти Полтавської області” для посилення діалогу щодо відновлення та розвитку освіти на регіональному рівні та у територіальних громадах під час війни та шляхів їх вирішення, які відображені у Стратегії розвитку освіти Полтавської області на 2023 - 2027 роки.

Здійснюється підтримка громад з розробки Стратегій розвитку територіальних громад-партнерів: розроблено проєкт Рекомендацій щодо методології розробки стратегій розвитку освіти у територіальних громадах.

Здійснюється підтримка громад з розробки Стратегій розвитку територіальних громад-партнерів (прийнято 3 Стратегії розвитку територіальних громад-партнерів):

✓ Терешківська ТГ;

✓ Решетилівська ТГ;

✓ Білоцерківська ТГ.

Підтримано громади в розробці Стратегій розвитку освіти в територіальних громадах – партнерах (прийнято 3 Стратегії розвитку освіти):

✓ Білоцерківська ТГ;

✓ Мачухівська ТГ;

✓ Терешківська ТГ.

Підтримано громади в розробці Стратегій розвитку ЗЗСО: розроблено 5 проєктів Стратегій розвитку ЗЗСО ТГ-партнерів „першої хвилі” розроблення та реалізації стратегії розвитку ЗЗСО.

За результатами пілотування методології стратегічного планування інституційного розвитку ЗЗСО розроблено проєкт Рекомендацій щодо методології розробки стратегій ЗЗСО.

Розробляються 5 Стратегії розвитку ЗЗСО „другої хвилі”. Стратегії розвитку ЗЗСО знаходяться на етапі розроблення планів реалізації.

У 2022 році передано Полтавській ОВА „Електронну карту закладів освіти Полтавської області” (розроблена на базі ГІС), що дозволяє поєднати модельне зображення території з інформацією про заклади дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти, інклюзивно-ресурсних центрів, центрів професійного розвитку педагогічних працівників у Полтавській області.

Заходи гуманітарного реагування щодо відновлення доступу до освіти у територіальних громадах України (з фокусом на інтеграцію дітей ВПО)

Бюджет: 450 тис. грн

У 2023 році продовжено ініціативи, спрямовані на підтримку територіальних громад в регіонах України, де не ведуться бойові дії, з організації активностей з фокусом на інтеграцію дітей ВПО. Ініціативи реалізовувалися у партнерстві з МОН, Мінвідновлення та ВАОТГ.

У межах ініціативи „DECIDE Winter clubs. Ми вдома – в Україні” 220 дітей з області пройшли тренінги з відеозйомки та монтажу, 113 дітей пройшли онлайн-курс з основ програмування Scratch, 30 дітей стали учасниками Конкурсу „DECIDE Scratch Fest. Моя IT-громада” та 25 взяли участь у Фестивалі дитячих відеороликів „DECIDE Video Fest”.

У межах ініціативи DECIDE Summer Clubs „Ми вдома - в Україні” у 2022-2024 роках були проведені літні активності у 6 громадах Полтавської області (Решетилівська ТГ, Терешківська ТГ, Полтавська ТГ, Пирятинська ТГ, Лубенська ТГ, Скороходівська ТГ).

У 2022 – 2023 роках ініціатива охопила понад 1967 дітей, у т.ч. 396 дітей з числа ВПО, а також залучила 350 педагогічних працівників (149 з них підвищили кваліфікацію та отримали сертифікати).

У 2024 році до участі в ініціативі за результатами конкурсного відбору була залучена Решетилівська громада з Полтавської області. Впродовж червня-серпня у літніх активностях в межах ініціативи DECIDE Summer Clubs 2023 „Ми вдома - в Україні” взяли участь 614 дітей по області в тому числі 66 дітей із числа ВПО.

Для реалізації ініціативи громади-учасниці отримали:

- комплект обладнання та матеріалів, зокрема шатер і безкаркасні меблі для організації роботи на свіжому повітрі, методичні розробки.

Розвиток міжмуніципальної співпраці в Полтавській області

Бюджет: 910 тис. грн

В межах реалізації Проєкту DECIDE у період із січня по червень 2024 року в Полтавській області було реалізовано 7 грантових проєктів у межах міжмуніципальних договорів щодо:

- облаштування тренінгової кімнати центру позашкільної роботи (Карлівська, Ланнівська та Мартинівська громади);
- створення умов для здобуття освіти дітьми з особливими потребами (придбання обладнання для роботи мобільної реабілітаційної кімнати) (Новосанжарська, Білицька громади);
- облаштування ресурсних кімнат двох закладів освіти Заводської міської ради та придбання комп'ютерної техніки для інклюзивно-ресурсного центру Лохвицької міської ради (Заводська, Лохвицька громади);
- запровадження нових напрямів роботи (конструювання та робототехніка) з дітьми з особливими освітніми потребами (Терешківська, Решетилівська громади);
- технічне забезпечення професійного розвитку педагогічних працівників центру професійного розвитку (Решетилівська, Терешківська громади);
- створення сучасного та якісного кабінету звукозапису (Градизька, Піщанська громади);
- технічне забезпечення інтерактивного навчання, корекційних занять з дітьми з особливими потребами (Гадяцька, Великобудищанська, Краснолуцька, Лютенська, Петрівсько-Роменська, Сергіївська громади).

Громадам надано консультативний супровід процесу підготовки документів для укладення договорів про співробітництво територіальних громад з метою розвитку освіти, та внесено до Реєстру про співробітництво територіальних громад.

DECIDE: ВІДБУДОВА. Ініціатива з відновлення шкіл

Бюджет у Полтавській області: 15,26 млн грн

„DECIDE: ВІДБУДОВА. Ініціатива з відновлення шкіл” – це ініціатива проєкту DECIDE, в межах якої надається підтримка територіальним громадам України на облаштування шкільних укріплень. Ініціатива охоплює 5 громад Полтавської області, які отримали підтримку у ремонті шкільних укріплень та створенню там освітніх центрів.

Громади отримали:

грант на облаштування укриття на території закладу загальної середньої освіти та створення мультифункціонального освітнього центру на базі укриття (меблі, оргтехніка, обладнання тощо);

експертну підтримку процесу облаштування укриття;

підтримку у проведенні заходів задля залучення дітей до процесу облаштування простору укриття;

тренінги з проєктного менеджменту, залучення інвестицій та роботи з донорами для голів громад, депутатів місцевих рад та керівників відділів освіти;

тренінги та хакатони для дітей та молоді щодо активного громадянства;

тренінги для педагогічних працівників з проєктного менеджменту, розвитку громадянських компетентностей та тренінги з першої домедичної допомоги.

У Полтавській області громадами-переможцями відбору на участь в ініціативі „DECIDE: Відбудова. Ініціатива з відновлення шкіл” стали:

до 3,8 млн грн:

Решетилівська територіальна громада (м. Решетилівка);

Терешківська територіальна громада (с. Терешки).

до 2,3 млн грн:

Полтавська територіальна громада (м. Полтава; на умовах співфінансування).

до 2,4 млн грн:

Миргородська територіальна громада (м. Миргород).

до 2,5 млн грн:

Великобудищанська територіальна громада (с. Веприк; на умовах співфінансування).

У всіх 5 громадах вже повністю завершені роботи та облаштовані безпечні освітні простори в укриттях ЗЗСО відповідно до грантових угод. Загальна сума фінансування об'єктів Полтавської області – 29 460 751,63 грн (з них фінансування Проєкту DECIDE дорівнює **15 257 438,93 грн**). Рівень співфінансування громадами-партнерами проєктів ремонту по укриттях в ЗЗСО склав 14 203 312,70 грн (48,21 % від загального обсягу).

У межах Ініціативи проведено серію заходів із долучення молоді до процесу відбудови, зокрема: 5 офлайн тренінгів для понад 20 шкільних команд, голосування за участі понад 2,3 тис. учнів, визначення переможців та реалізація проєктів.

Проєкти-переможці спрямовані на:

- створення умов для якісного відпочинку та дозвілля учнів в укритті (46%);

- створення спортивних кімнат та тренажерних залів (29%);

- розвиток неформальної освіти (13%);

- створення хоббі- класів та покращення якості мобільного зв'язку в укритті.

Ініціатива „Громадський бюджет на дитячі мрії”

Бюджет: 2,2 млн грн

4 громади області отримали по 550 тис. грн. на запровадження „Громадського бюджету” – інструменту долучення громадян до життя громади.

Ініціатива „Громадський бюджет на дитячі мрії”, що реалізується Проектом DECIDE, передбачає залучення громади до реалізації проєктів на умовах співфінансування (70% – Проєкт DECIDE, 30% – територіальна громада), ініційованих учнями, та активізацію учнівської молоді до розробки та реалізації громадських проєктів, які змінюють життя школи та громади.

З 2021 року інструмент „Громадський бюджет” запроваджується у 4 громадах-партнерах Полтавської області: Білоцерківській, Мачухівській, Терешківській, Решетилівській.

У межах ініціативи проведено, зокрема: 4 1-денних тренінги „Підготовка проєктів шкільного бюджету” за участі 178 учасників. Командами громад-партнерів було підготовлено та подано на конкурс 77 проєктів на загальну суму понад 8,2 млн грн.

За результатами голосування, до якого долучилося понад 4 тис. осіб, переможцями стали 35 проєктів у Полтавській області.

Розвиток громадянського суспільства через систему освіти

У закладах освіти Полтавської області з 1 вересня 2021 року впроваджується курс за вибором для учнів 8 (9) класів „Навчаємось жити в громаді” (варіативна складова освітньої програми). У 2023 р. в 4 громадах-партнерах реалізовано 7 соціальних проєктів, підготовлених в межах пілотування курсу за вибором.

У 2023-2024 навчальному році курс за вибором „Навчаємось жити у громаді” для учнів 8 (9) класів викладалося у 21 закладі загальної середньої освіти громад-партнерів Проєкту в Полтавській області. Курс викладають 22 сертифікованих вчителів. Навчанням охоплено 1268 учнів/учениць (у тому числі 902 учні/учениці з закладі загальної середньої освіти громад-партнерів Проєкту DECIDE 366 учнів/учениць з громад-партнерів Агропромислового холдингу „Астарта-Київ” (Білицька, Кобеляцька, Пришибська, Новогалещинська, Козельщинська, Глобинська, Шишацька, Лютенська, Диканська).

У співпраці із Полтавською академією неперервної освіти підготовлено 75 вчителів, які у 2023-2024 навчальному році викладали курс за вибором „Навчаємось жити у громаді” для учнів 8 (9) класів у школах Полтавської області, який розрахований на розвиток активного громадянства серед молоді і впроваджується для учнів 8 (9) класів. Впродовж опанування курсу учні/учениці дізнаються більше про свою громаду, про те, як долучитися до прийняття рішень у ній, а також вчать розробляти та впроваджувати соціальні проєкти, що покращують життя класу, школи та громади. Їх два – дослідницький (про свою громаду) і соціальний, що дозволить покращити життя класу, школи або громади загалом.

Реалізовано 7 соціальних проєктів, що підготували учні, які отримали мікрогранти на умовах співфінансування з громадами-партнерами у сумі понад 87,5 тис грн. У стадії реалізації 31 міні проєкт на суму 280 тис. грн у громадах-партнерах агро-промислового холдингу „Астарта-Київ”.

Створення піклувальних рад закладів освіти як органів громадського нагляду при ОМС

У 4 громада-партнерах Проєкту DECIDE (Решетилівській, Мачухівській, Білоцерківській, Терешківській) здійснено експертний супровід у створенні Піклувальних рад закладів освіти територіальних громад зі статусом органів громадського нагляду при ОМС. Впродовж 2023 року члени Піклувальних рад закладів освіти пройшли навчання від експертів Проєкту. Здійснюється супровід роботи Піклувальних рад.

Піклувальна рада закладів освіти – це консультативно-дорадчий, колегіальний орган, який створюється за рішенням засновника та сприяє вирішенню перспективних завдань їх розвитку, залученню фінансових ресурсів для забезпечення їх діяльності закладів освіти. Піклувальна рада створюється у громадах також з метою налагодження ефективного співробітництва між мешканцями громади, освітніми управлінцями та представниками органів місцевої влади задля забезпечення прозорості та відкритості управлінських рішень у сфері освіти.

„Стаємо сильнішими разом!” - ініціатива проєкту DECIDE, Офісу Уповноваженого ВР України з прав людини, Міністерства освіти і науки України, Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури, що покликана допомогти дітям, які постраждали від війни. Вона охоплює голів громад, посадових осіб органів місцевого самоврядування, що відповідають за сферу освіти, керівників шкіл, а також працівників ІРЦ, шкільних психологів, батьків, вчителів.

У співпраці з Полтавською академією неперервної освіти ім. М.В. Остроградського у межах Ініціативи впродовж 2023 року понад 2700 вчителів, методистів та ін. педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти Полтавської області пройшли навчання за освітніми програмами „Використання ресурсів ОДГ/ОПЛ (освіта для демократичного громадянства та освіта з прав людини) задля сприяння інтеграції дітей, які опинилися в умовах війни” та „Відновлення спроможності інклюзивно-ресурсних центрів забезпечувати якісні послуги у громадах в умовах війни” та отримали сертифікати про підвищення кваліфікації.

У межах національного впровадження Ініціативи підготовлено 49 тренерів, які пройшли навчання за програмою „Використання ресурсів ОДГ/ОПЛ задля сприяння інтеграції дітей, які опинилися в умовах війни” та отримали сертифікати.

Впродовж 2023-2024 років понад 2700 освітян області долучилося до вебінарів в межах напряму Ініціативи „Нові компетентності вчителя в умовах воєнного стану” про ненасильницьку комунікацію, розвиток толерантності, інтеграцію дітей ВПО, а також створення сприятливої атмосфери в класі за допомогою інструментів освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини (ОДГ/ОПЛ).

**Підтримка реформи професійної освіти в Україні
Швейцарсько-українського Проєкту DECIDE „DECIDE: ПРОФТЕХ”**

Бюджет: 4 млн грн

Мета напряму: зробити українські профтехи кращими, а робітничі професії – привабливішими для молоді.

Проект DECIDE здійснює комплексний супровід розробки Стратегії реформи профільної середньої освіти. У 2024 році завершено роботу над аналітичною частиною Стратегії, зокрема завершено моделювання перспективної мережі закладів, що забезпечуватимуть здобуття профільної середньої освіти (нанесено їх на електронну-карту) у Полтавській області.

Як партнерів з реалізації напряму „**DECIDE: ПРОФТЕХ**” відібрано Кременчуцьку територіальну громаду та Решетилівську територіальну громаду:

✓ Вище професійне училище № 7 м.Кременчука

✓ „Решетилівський професійний аграрний ліцей імені І.Г.Боровенського

✓ Кременчуцькі гімназії №27, №28 Кременчуцької міської ради

✓ Решетилівський ліцей ім.І.Л.Олійника,

✓ Покровський опорний ЗЗСО І-ІІІ ступенів Решетилівської міської ради.

Одним із завдань „DECIDE: ПРОФТЕХ” є розвиток системи кар’єрного супроводу учнів та учениць. Для цього будуть пілотуватися моделі співробітництва за участі:

обласних державних адміністрацій;
ОМС територіальних громад;
закладів професійної освіти;
закладів загальної середньої освіти;
бізнесу.